

## Рецензия

От: Проф. дн Таня Йорданова Тодорова

Университет по библиотекознание и информационни технологии

(акад. длъжност, научна степен, имена, институция)

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Организация и управление на информационни ресурси) – един, на половин щат, за нуждите на Университетска библиотека (УБ)<sup>1</sup>, обявен в ДВ, бр. 21/ 15.03.2022 г., с. 138.

**Информация за конкурса.** Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научно жури за провеждане на конкурс за доцент, съгласно Заповед № РД-38-188/ 08.04.2022 г. на Ректора на Софийския университет проф. дфн Анастас Герджиков.

**Обща характеристика на дейността на кандидата** (биографична информация, преподавателска дейност, участие в научноизследвателски екипи, практическа дейност)

Д-р Биляна Андреева Яврукова е единствен кандидат по обявения конкурс. Тя е заместник директор на Университетската библиотека при Софийски университет „Св. Климент Охридски“ от м. октомври 2008 г. до днес. Нейният професионален път я откроява като експерт-практик по тематиката на настоящия конкурс. Д-р Яврукова работи от 2001 г. в Университетската библиотека като библиотекар в направление „Библиотечно-информационно обсъждане и фондове“, отдел „Междубиблиотечно заемане“. През 2004 г. става началник на отдел „Книгообмен“ в направление „Комплектуване и каталогизация“, а от 2008 г. е в ръководния състав на институцията.

Б. Яврукова завършва трите степени на висшето образование – бакалавър, магистър и доктор в специалности и програми на катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ при Философския факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (ФФ на СУ). Автор е на дисертационен труд на тема „Библиографски контрол в процеса на ретроспективна конверсия и дигитализация на фондовете“, защитен на 14.01.2016 г.

Кандидатката е изследовател с последователна през годините публикационна активност, с впечатляваща проектна и експертна дейност, с принос в дейността на

---

<sup>1</sup> Мнение по процедурата за академична длъжност „доцент“, обявена за нуждите на УБ в ДВ, бр. 21/ 15.03.2022 г., с. 138. - е изпратено с Писмо до Председателя на научното жури на 10.06.2022 г.

българската библиотечна асоциация и по актуални дискусии и теми за библиотечно-информационната теория и практика.

Тя е индивидуален член на Българската библиотечно-информационна асоциация (ББИА) от 2002 г.; член на УС в периода 2015-2018 г.; председател на секцията на научните библиотеки към ББИА в периода декември 2012 г. - юни 2015 г. През 2010 г. е отличена с Наградата за млад библиотекар на годината на ББИА.

Д-р Яврукова е представител или участва като експерт от Софийския университет в ТК 16 „Архивна, библиотечна и информационна дейност“ и в ТК 94 „Опазване на културното наследство“ към Българския институт по стандартизация. Тя е експерт от България и участва в дейности по ISO/TC 46/SC 8/ WG 2 Международна библиотечна статистика и по ISO/TC 46/SC 8/ WG 4 Индикатори за резултатност в библиотеките към Международната организация по стандартизация през 2020 г.

Б. Яврукова е член на изследователски екипи на проекти с национално и европейско финансиране. Тук ще открия работата ѝ по проект „НАБИС“ – Национална академична библиотечно-информационна система (2009-2016 г.).

Преподавателска дейност д-р Яврукова осъществява при сътрудничество с Историческия факултет (ИИ на СУ), специалност „Архивистика и документалистика“, и с катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ при Философския факултет на Софийски университет. От 2012 г. до настоящия момент, тя провежда упражнения в рамките на дисциплината „Библиотекознание и библиография“ в бакалавърска специалност „Архивистика и документалистика“ (ИИ на СУ). В периода 2014-2015 г. ръководи учебната практика на студенти от специалност „Библиотечно-информационни науки“ ОКС „бакалавър“ (катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“, ФФ на СУ).

**Научна и научноприложна дейност на кандидата (Оценка на публикациите, предоставени за участие в конкурса)**

Д-р Биляна Яврукова е професионалист и изследовател с последователни научни интереси и публикационна дейност по проблемите на: комплектуването, каталогизацията и стандартизацията, организацията и управлението на библиотечно-информационни системи, библиотечно-информационното обслужване, автоматизацията и дигитализацията, отвореният достъп до научна информация.

Запознаването с предоставените материали по настоящия конкурс показва изпълнение на условието за покриване на минималните национални изисквания по чл. 2б,

от ЗРАСРБ, както и на изискванията на Правилника на Софийския университет за неговото приложение – за академичната длъжност „доцент”, от кандидата д-р Биляна Яврукова.

Представени са общо 17 публикации, като две от тях са монографии. От всички публикации 1 е индексирана в Web of Science, 1 в ИНИОН, 1 в CEEOL. Три от представените статии са публикувани на английски език.

Необходимо е да подчертаем, че в документацията надлежно са представени справки за индексирани и цитирани публикации на д-р Яврукова. Те доказват познаването и присъствието на нейните трудове в научната комуникация.

**Постижения и оригинални научни приноси** (основни научни и научноприложни приноси)

В представените трудове за участие в настоящия конкурс за „доцент“ в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Организация и управление на информационни ресурси) се открояват шест релевантни тематични области: *Организация и управление на библиотечно-информационни системи* (публикации 1, 2 (монографии – „Развитие на българския инструментариум за изграждане на библиотечно-информационни системи: Изграждане на каталожната система на Университетската библиотека „Св. Климент Охридски“ (2022); „Библиографски контрол в процеса на ретроспективна конверсия и дигитализация на библиотечните фондове“ (2021), 8, 10, 14, 15, 16); *Каталогизация* (публикации 1, 2, 3, 8, 11, 13, 15); *Комплектуване на библиотечни фондове* (публикации 4, 5, 17); *Стандартизация на библиотечните процеси* (публикации 1, 2, 6, 11); *Библиотечно-информационни услуги* (публикации 3, 5, 12, 16); *Оценка на научните изследвания* (публикации 7, 9).

Осмисляйки своята научна продукция, Б. Яврукова систематизира тринадесет оригинални научни приноси и осем научно-приложни приноси, които възприемам. Препоръчвам при бъдещо представяне на научните постижения на авторката да се постигне по-синтезиран изказ и да се обобщят в една формулировка някои от научните и научно-приложните приноси (като например приноси под № 5 и в двата раздела).

Тук ще се спра на оригиналния и приносен характер на двата основни труда, представени за настоящия конкурс.

Монографичното изследване „Развитие на българския инструментариум за изграждане на библиотечно-информационни системи: Изграждане на каталожната система на Университетската библиотека „Св. Климент Охридски“ (2022) [№1] запълва празнота в българската научна литература. Новото знание е в проследяването на последователното развитие на инструментите за създаване на библиотечно-информационни системи в

България, както и на тяхното приложение в изграждането на каталозите на Университетската библиотека „Св. Климент Охридски“. Очертани са тенденции за развитие на инструментите за разработване и усъвършенстване на библиотечно-информационни системи и за създаване на библиографски записи в световен мащаб и са предложени насоки за тяхното усъвършенстване в България. Авторката формулира и насоки за развитие на библиотечно-информационните бази от данни в Университетската библиотека при СУ.

Второто монографично изследване със заглавие „Библиографски контрол в процеса на ретроспективна конверсия и дигитализация на библиотечните фондове“ (2021) [2] е навременна и необходима книга за нуждите на библиотечно-информационното образование, теория и практика в нашата страна. В монографията за пръв път задълбочено се разглежда развитието на библиографския контрол и значението му при осъществяване на процесите ретроспективна конверсия и дигитализация. Споделеният опит и предложеният експериментален модел за обща организационна програма за реализиране на ретроспективна конверсия и дигитализация на фондовете в Университетската библиотека „Св. Климент Охридски“ – са ценни за изследователи и практики.

Достойнство на редица от публикациите на д-р Яврукова е популяризирането на постиженията на Университетската библиотека при СУ „Св. Кл. Охридски“ в различни направления на нейната дейност (напр. публикации 1, 2, 8, 10, 15, 16). Тези научни текстове, със своите анализи, обобщения, изводи, научени уроци и представяне на добри практики - стават част от институционалната история на най-голямата българска академична библиотека. И в същото време, са полезни за студентите в посока разбиране на предизвикателства и реални казуси от съвременната работна среда в библиотеките.

Като зам. директор на УБ, д-р Яврукова е ангажирана с: ежегодно представяне на Университетската библиотека „Св. Климент Охридски“ и предлаганите от нея услуги и ресурси на студентите от I курс от специалностите „Библиотечно-информационни науки“ и „Публично-информационни системи“; с представянето на пътя на книгата в Университетската библиотека на студентите от специалност „Библиотечно-информационни науки“; с подпомагането на провеждането на теренна практика на студентите от специалност „Библиотечно-информационни науки“, вкл. и чрез подготвяне на обучителни материали, провеждане на обучение и проверка на изпълнените задачи при работа на студентите в Българския цитатен индекс; с обучението на студенти от специалност „Библиотечно-информационни науки“ за работа с интегрираната библиотечно-информационна система ALEPH 500 и за създаване на библиографски записи в рамките на проект НАБИС. Сътрудничеството на д-р Яврукова с академичното образование по библиотечно-информационни науки е оценено високо чрез връчването на Грамота от Философския факултет на СУ за ползотворно сътрудничество и

принос при въвеждането на младите библиотечни специалисти в професионалната среда през 2013-та година.

### **Препоръки**

Д-р Биляна Яврукова целенасочено натрупва своите професионални и научни постижения в областта на: комплектуването, каталогизацията и стандартизацията, организацията и управлението на библиотечно-информационни системи, библиотечно-информационното обслужване, автоматизацията и дигитализацията, отвореният достъп до научна информация. Нейният професионален опит е значим и моята препоръка е да насочи вниманието си към написването на учебник или учебно помагало с практически казуси и упражнения в подкрепа на преподавателската дейност в академичните форми на обучение и в различните възможности за продължаващо образование и консултантска дейност, насочени към специалистите от практиката.

**Заключение** (относно резултатите на кандидата, неговия научен принос, оригиналност на представените трудове и достоверност на представените научни данни)

Научните трудове, представени от д-р Биляна Яврукова за участие в конкурса за „доцент“ са подбрани с оглед на тяхната тематична и концептуална свързаност с обявения конкурс. Авторската справка за приносния характер на публикациите коректно систематизира и отразява постигнатите оригинални изследователски резултати и приноси в представените монографии, научни статии и доклади. Профилът ѝ на компетентен специалист по съответната тематична област се допълва и от постижения в проектна и експертна дейност. Достоинствата и съответствието на кандидатурата се доказват и от данните в Приложение № 12 от документацията: „Справка за изпълнението на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ за научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки, от Биляна Андреева Яврукова – кандидат за заемане на академична длъжност доцент“.

Цялостният преглед на научната и приложна дейност на д-р Биляна Андреева Яврукова ми дава основание да приема, че кандидатурата ѝ за доцент в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Организация и управление на информационни ресурси) е убедителна и е в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото приложение на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Становището ми е с убеденост **положително** за избор на академичната длъжност „доцент“ на д-р Биляна Андреева Яврукова.

15.06.2022 г.

Изготвил:

Проф. дн Таня Тодорова

Университет по библиотекознание и информационни технологии